

Kylät kohtaavat- retki Etelä- Pohjanmaalle
lauantaina 25.4.2026



SataKylät ry:n Hanna Ruohola ja Satafood kehittämissyhdistys ry:n Jonna Mäkivaara toimivat retken vetäjinä. Retkellä matkattiin mukavasti linja-autolla.

Yleisesti

Retki järjestettiin osana Satakunnan kylien yhteisöllisten tilojen käytön tehostaminen -hanketta (Kylätalot käyttöön). Päivän aikana tutustuttiin linja-autolla kolmeen Etelä-Pohjanmaalla sijaitsevaan kylätaloon sekä kylien aktiiveihin ja yhdistysten toimintaan.

Retkelle osallistui 23 henkilöä 14 eri kylästä. Ilmoittautuneita oli yhteensä 25, mutta kaksi henkilöä estyi osallistumasta.

Retken tavoitteena oli tarjota Satakunnan kylätoimijoille, kyläaktiiveille ja kehittäjille mahdollisuus tutustua innostaviin esimerkkeihin kylätalojen kehittämisestä, yhteistyömalleista ja toiminnan organisoinnista. Päivän aikana etsittiin erityisesti ideoita tilojen monipuoliseen käyttöön, tapahtumien järjestämiseen sekä kylätoiminnan elävöittämiseen. Lisäksi esiin nousi hanketoiminnan monipuolisuus sekä kokemukset hankkeiden hakemisesta ja toteuttamisesta.

Hankesuunnitelman mukaisesti retken tavoitteena oli myös edistää tiedonvaihtoa ja verkostoitumista hankkeessa mukana olevien kylätoimijoiden kesken, tarjota inspiraatiota kylätalojen käyttöasteen nostamiseen sekä jakaa hyviä käytäntöjä ja kokemuksia eri alueiden yhdistysten välillä.

Retki toteutettiin yhteistyössä paikallisten Leader-ryhmien sekä maakunnallisen kyläyhdistyksen kanssa.

Kohteet

Retkeä suunniteltiin yhteistyöpalaverissa paikallisten Leadereiden työntekijöiden kanssa sekä sähköpostitse käydyn valmistelun pohjalta. Retkelle valikoituivat kolme kylää ja niiden yhteisölliset tilat:

- Närvijoki (kylätalo ja kyläyhteisön toiminta)
- Munakka (kylätalo ja yhdistystoiminnan malli)
- Kätkänjoki (kylätalo ja yhteisöllinen kokoontumistila)

Kohteet valittiin niiden aktiivisen kylätoiminnan, toimivien tilaratkaisujen sekä monipuolisen ja innostavan käyttötavan perusteella.

Närvijoki, Kurikka

Närvijoki, vapaa-ajan alue ja kylätoiminta

Närvijoki on Kurikan kaupungin läntisin kylä Etelä-Pohjanmaalla, entisen Jurvan kunnan alueella. Kylässä on noin 200 asukasta, ja sitä leimaa aktiivinen yhdistystoiminta sekä monipuolinen yritystoiminta. Vaikka peruspalvelut, kuten koulu ja kauppa, ovat kylästä poistuneet, on tilalle syntynyt uutta elinvoimaa muun muassa teollisuuden, palveluiden, maatilamatkailun ja erilaisten asiantuntijapalveluiden muodossa. Maa- ja metsätalous ovat edelleen merkittävässä roolissa, ja kesäisin alueella työskentelee myös kansainvälisiä kausityöntekijöitä.

Närvijoen kyläseura ry (perustettu 1999) toimii keskeisessä roolissa kylän kehittämisessä. Sen tehtävänä on aktivoida kyläläisiä, edistää yhteisöllisyyttä sekä järjestää toimintaa eri ikäryhmille. Kyläseura ylläpitää talkoovoimin monipuolista vapaa-ajan aluetta, jonka kehittämisessä on hyödynnetty Leader-rahoitusta useissa eri vaiheissa, viimeisimpänä juuri tälläkin hetkellä.

Vapaa-ajan alue muodostaa vaikuttavan ja monipuolisen kokonaisuuden. Alueella sijaitsee muun muassa maauimala, savusauna ja puusauna, grillikioski, majoitustiloja, kylätupa, leikkikenttä, hiekkalentopallokenttä, grillikota, näköalakukkula sekä katettu tanssilava/olosali. Kokonaisuus on rakennettu ja sitä ylläpidetään pitkälti vapaaehtoistyön voimin, ja toiminnan tuotot käytetään alueen edelleen kehittämiseen.

Vierailu alkoi tutustumisella vapaa-ajan alueeseen, jonka jälkeen kuulumme Närvijoen kyläseuran puheenjohtajan, Juha Pukkala, esityksen kyläseuran toiminnasta, alueen kehittämisestä sekä toteutetuista hankkeista. Tilaisuudessa oli mukana myös paikallisen Leaderin Suupohjan Tuija Takamäki, joka toi esiin näkökulmia alueelliseen kehittämistyöhön.

Vierailun aikana nautittiin kylägrillillä valmistettu, paikan päällä savustettu lounas sekä kahvit perinteisen masaliisan kera kylätuvassa. Lisäksi tutustuttiin kylän matkaparkkitoimintaan, jossa vierailuhetkellä oli majoittuneena kansainvälisiä matkailijoita.

Närvijoen vapaa-ajan alue kokonaisuudessaan teki osallistujiin vaikutuksen. Erityisesti maauimala ja alueen monipuolisuus nousivat esiin inspiroivina esimerkkeinä pitkäjänteisestä kehittämistyöstä, talkootyön voimasta ja hankerahoituksen vaikuttavasta hyödyntämisestä.





Närvijoen vapaa-ajan alueella yhdistyvät onnistuneesti yhteisöllisyys, pitkäjänteinen kehittäminen ja toimiva yhteistyö. Maaumala toimii alueen vetonaulana, ja sen ympärille on rakentunut monipuolinen kokonaisuus kyläläisten ja vierailijoiden käyttöön. Vierailumme tarjosi arvokkaan mahdollisuuden tutustua käytännössä siihen, miten hanketyö ja paikallinen aktiivisuus tukevat toisiaan. Alueen pihapiirissä sijaitseva leikkipaikka täydentää kokonaisuutta ja tekee siitä viihtyisän kohtaamispaikan kaikenikäisille.



Kylätuvalla on parhaillaan käynnissä kehittämistyö, jossa tilaa laajennetaan ja sen käytettävyyttä parannetaan. Rakenteilla oleva laajennusosa mahdollistaa entistä monipuolisemman toiminnan ja tapahtumien järjestämisen. Samassa yhteydessä tiloihin toteutetaan esteetön wc ja suihku, jotka palvelevat sekä kylän omaa toimintaa että alueen matkaparkkivieraita. Ratkaisu tukee hyvin kylän matkailullista kehittämistä ja lisää alueen houkuttelevuutta myös ulkopuolisille kävijöille.



Vierailun aikana kyläseuran puheenjohtaja piti kattavan esityksen kyläseuran toiminnasta, alueen kehittämisestä sekä toteutetuista hankkeista. Esityksen jälkeen nautimme maistuvan lounaan, jonka yhteydessä käytiin vilkasta keskustelua osallistujien kesken. Tilaisuus päättyi yhteisiin kahvihetkiin, jotka tarjosivat luontevan mahdollisuuden ajatusten vaihtoon ja verkostoitumiseen.



Kyläsydämellä mukana Jonna ja Hanna

(Lähteet: Närviöjen kyläseura ry sekä <https://www.narvijoki.com/>)

Munakka, Ilmajoki

Munakka – aktiivinen ja kehittyvä kylä

Munakka on kehittyvä kylä Ilmajoella Etelä-Pohjanmaalla, kahden maakuntakeskuksen välissä. Seinäjoelle on noin 10 minuutin ajomatka ja Vaasaan noin 50 minuuttia. Kylä on viime vuosina kasvanut erityisesti lapsiperheiden muuton myötä, ja sitä leimaa vahva yhteisöllisyys sekä aktiivinen yhdistystoiminta.

Munakka on valittu juuri Vuoden 2026 eteläpohjalaiseksi kyläksi. Tunnustus perustuu pitkäjänteiseen kehittämistyöhön, aktiiviseen toimintaan sekä eri yhdistysten tiiviiseen yhteistyöhön. Kylällä toimii useita aktiivisia yhdistyksiä, kuten Munakan kyläseura ry, Munakan nuorisoseura ry, Munakan Urheilijat, vanhempainyhdistys sekä seurakuntakotiyhdistys. Toiminta näkyy käytännössä monipuolisina tapahtumina, hankkeina ja yhteisinä talkoina. Kylällä on panostettu erityisesti yhteisiin tiloihin ja harrastusmahdollisuuksiin, mikä tukee kylän vetovoimaa ja elinvoimaa.

Vierailu Munakassa alkoi tutustumisella Munakan nuorisoseurantalo Toivolaan, joka on vuonna 1923 rakennettu perinteikäs juhla- ja kokoontumistila. Talo soveltuu monenlaisiin tilaisuuksiin pienistä perhejuhlista suuriin juhliin (enintään 180 henkilöä). Tilat ovat monipuoliset ja hyvin varustellut, ja niitä ylläpitää Munakan nuorisoseura ry. Vierailun aikana tilassa oli käynnissä juhlavalmisteluja, mikä konkretisoi tilan aktiivista käyttöä. Samassa yhteydessä tutustuttiin myös kylän kuntosaliin sekä paikan päällä tehtyihin remontteihin.

Tämän jälkeen siirryttiin Munakan alakoululle, jossa kuulumme esityksen kylän toiminnasta ja yhdistystoiminnan rakenteesta. Matkalla kohteeseen nähtiin myös kylällä toimiva suosittu kesäkahvila, jota ylläpitää paikallinen kyläaktiivi.

Vierailun aikana nautittiin kahvit ja tarjottavat, ja keskustelua käytiin aktiivisesti osallistujien kesken. Paikalla oli myös Etelä-Pohjanmaan kylätoiminnan edustaja, Etelä-Pohjalaisten kylien puheenjohtaja Juha Iso-Tuisku.

Munakan vierailu tarjosi konkreettisen esimerkin siitä, miten vahva yhteishenki, aktiivinen yhdistystoiminta ja yhteistyö mahdollistavat kylän pitkäjänteisen kehittämisen ja elinvoiman vahvistamisen.



Munakan nuorisoseuran puheenjohtaja Juha Kuusisto ottamassa retkeläisiä vastaan keväisen talvisessa säässä, lämpimästä vastaanotosta alkoi tutustuminen aktiiviseen kylätoimintaan.



Hanna toi Närviöjen terveiset ja onnitteli Munakkaa vuoden kylä -tunnustuksesta. Samalla luovutettiin Närviöjen leikkuulauta lämpimänhenkisenä muistamisena ja kylien välisenä hyvän mielen eleenä.



Vessat ja eteisaosa oli remontoitu todella upeasti, ja ne ovat saaneet runsaasti kiitosta käyttäjiltä. Koko taloon on laadittu sisustussuunnitelma, jonka pohjalta tiloja uudistetaan suunnitelmallisesti ja yhtenäistä ilmettä vahvistaen.



Iso sali ja näyttämö ovat aktiivisessa ja jatkuvassa käytössä, ja ne muodostavat talon toiminnan keskeisen ytimen. Seuraavana kehittämis- ja remointitilistalla on näiden tilojen uudistaminen, jotta ne vastaavat entistä paremmin monipuolisen käytön ja erilaisten tapahtumien tarpeisiin.



Kuntosali on kylän sydän – pieni mutta monipuolinen tila, joka on aktiivisessa käytössä eri ikäryhmillä ja osana kylän arkea. Se kuvastaa hyvin Munakan vahvaa yhteisöllisyyttä ja omaehtoista tekemisen kulttuuria.

*Munakassa on toteutettu myös useita kehittämishankkeita kyläympäristön ja paikallishistorian esiin tuomiseksi. Yksi keskeisistä on **Reitti Munakan historiaan -hanke (5/2023–12/2025)**, jossa kylän alueelle on rakennettu 12 opastaulun muodostama historiareitti. Reitti tuo esiin Munakan keskeisiä ja historiallisesti merkittäviä paikkoja ja muodostaa kokonaisuuden, jota voi kulkea niin pyöräillen kuin tutustumalla sähköiseen karttapalveluun. Jokaisessa taulussa on QR-koodi, joka ohjaa lisätietoihin ja kuviin verkossa.*

Hanketta koordinoi Munakan kyläseura ry, ja osatoteuttajina toimivat Munakan urheilijat ry sekä Munakan vanhempainyhdistys ry. Työ on toteutettu laajasti talkoovoimin kyläläisten toimesta. Vuosina 2023–2024 on tehty sisältö- ja kuvitustyötä sekä asennettu ensimmäiset opastaulujen telineet, ja vuonna 2025 hanke on edennyt loppuvaiheeseen taulujen valmistuessa ja asennusten valmistuttua.

Hanke oli Euroopan unionin osarahoittama, ja rahoitusta koordinoi Leader Liiveri. Lisäksi hankkeesta on tuotettu video yhteistyössä ELY-keskuksen ja Liiverin kanssa.

Kokonaisuus tukee kylän identiteettiä, lisää alueen tunnettuutta ja tarjoaa uudenlaisen tavan tutustua Munakan historiaan osana arkiympäristöä.



Munakan alakoulu on kylän keskeinen arjen toimija ja tärkeä osa yhteisöä. Koulu toimii paitsi opetuksen paikkana myös koko kylää kokoavana yksikkönä, jossa lasten ja perheiden arki kytkeytyy luontevasti kylätoimintaan ja paikalliseen yhteisöllisyyteen.

Koululla kuulumme esityksen Munakan kylän toiminnasta, yhdistysrakenteesta sekä aktiivisesta kehittämistyöstä. Esittely avasi hyvin kylän vahvaa yhteistyökulttuuria, jossa koulu, yhdistykset ja kyläläiset toimivat tiiviissä vuorovaikutuksessa. Munakassa koulun rooli korostuu osana elävää kylärakennetta, jossa eri toimijat tukevat toisiaan ja vahvistavat kylän elinvoimaa.



Munakan alakoulun luokkatilassa nautittiin kahvit kyläaktiivien esityksen yhteydessä. Tilaisuus oli lämminhenkinen ja vuorovaikutteinen. Kysymyksiä esitettiin runsaasti ja keskustelu kylän toiminnasta, yhdistyksistä ja kehittämisestä oli vilkasta ja ajatuksia herättävää. Ihastusta saivat osakseen myös Munakan graaffinen ilme ja nettisivut.

Lähteet: Munakan Kyläseura ry sekä <https://www.munakka.fi/>

Kätkänjoki, Alavus

Kätkänjoki – elinvoimainen kylä Etelä-Pohjanmaalla

Kätkänjoki on elinvoimainen ja vireä noin 150 asukkaan ja noin 60 talouden kylä Alavuden pohjoisosassa Kuortaneen rajalla, noin 15 kilometrin päässä Alavuden keskustasta. Kylää ympäröi perinteinen maalaismaisema, jota halkoo Kätkänjoki. Joki saa alkunsa Lehtimäellä sijaitsevasta Kätkänjärvestä. Kylä on tunnustettu myös vuoden 2021 Etelä-Pohjalaiseksi kyläksi, mikä kuvastaa sen aktiivista kehittämistyötä ja yhteisöllisyyttä.

Kylän toiminnan keskus on entinen koulu, joka toimii nykyisin Kätkänjoen kylätalona Kätkänjoen kyläseura ry:n omistuksessa. Kylätalo on monipuolinen yhteisöllinen tila, jota vuokrataan juhlien ja erilaisten tilaisuuksien järjestämiseen. Salissa on tilaa noin 100 hengelle, ja käytettävissä on kattava astiasto sekä kahvi- ja keittiövälineistö. Lisäksi tiloissa on kuntosalilaitteisto kyläläisten vapaassa käytössä sekä kota-alue, joka soveltuu erilaisten tapahtumien ja virkistyspäivien järjestämiseen.

Kylätalo on aktiivisessa käytössä ympäri vuoden, ja esimerkiksi maanantaisin tilassa kokoontuu kansalaisopiston näytelmäpiiri sekä muita kyläläisten omia aktiviteetteja. Kylätoiminta toteutuu tiiviissä yhteistyössä eri yhdistysten, kuten Kätjänjoen teatteri ry:n ja Kätjänjoen metsästysseura ry:n kanssa. Kesäisin pihassa näytellään kesäteatteria.

Kätjänjoen kyläseuran juuret ulottuvat vuoteen 1949, jolloin kylälle perustettiin maamiessseura. Seura oli aikanaan merkittävä toimija maatalouden kehittämisessä ja yhteisöllisen toiminnan järjestämisessä. Ajan myötä toiminta laajeni ja yhdistyi kylätoimikunnan kanssa nykyiseksi kyläseuraksi.

Vierailumme aikana saavuimme Kätjänjoen kylätalolle, jossa meidät otettiin vastaan lämpimästi kahvien ja kastettavien kera. Tilaisuudessa kuulumme esityksen kylätalon energiaremonteista, suunnitteilla olevista hankkeista sekä katsauksen Kätjänjoen toimintaan videon muodossa. Kokonaisuus antoi selkeän kuvan kylän aktiivisesta kehittämisestä ja tulevaisuuteen suuntautuvasta toiminnasta.

Kätjänjoen kylätalolla on tehty pitkäjänteistä kehittämistyötä energiatehokkuuden parantamiseksi osana kylän muuta investointi- ja hanketoimintaa. Aihetta on tarkasteltu ja kehitetty useissa vaiheissa, ja kylätalon energiaratkaisuja on viety eteenpäin muun muassa maalämpöön siirtymisen sekä muiden energiaratkaisujen kautta.

Vierailun yhteydessä tutustuttiin myös Kätjänjoen kylätalon energiatehokkuuden kehittämistä käsittelevään materiaaliin ja hankekokonaisuuteen, jossa on kuvattu toteutettuja toimenpiteitä sekä tulevaisuuden kehittämissuunnitelmia.

Energiatehokkuuden kehittäminen on ollut keskeinen osa kylätalon ylläpitoa ja jatkokehittämistä, ja se linkittyy vahvasti myös alueen muihin kehittämishankkeisiin sekä kyläyhteisön talkootyöhön ja omistajuuteen.



Kätjänjoen kylätalo, entinen koulu, joka toimii nykyisin kylän aktiivisena kokoontumis- ja juhlatilana. Talo on kylätoiminnan sydän, jossa yhdistyvät yhteisöllisyys, harrastustoiminta ja tapahtumat ympäri vuoden.



Kätkänjoen kylätalolla kyläseuran puheenjohtaja Teuvo Viitasaari kertoi kylän toiminnasta ja kehittämisestä yhdessä Leader Kuudestaan Jaana Sippolan kanssa. Tilaisuudessa korostui kylätalon monipuolinen käyttö sekä varautuminen arjen tilanteisiin. Tilassa on huomioitu myös turvallisuus, ja käytössä on sydäniskuri.



Kätkänjoen vierailun jälkeen piipahdimme yhteiselle ruokailulle ja tutustumaan Suomen suurimpaan kyläkauppaan Tuurissa.

(Lähteet; Kätkänjoen kyläseura ry sekä <https://katkanjoki.epk.fi/>)

Lopuksi

Retki Etelä-Pohjanmaalle toteutui onnistuneesti ja vastasi hyvin sille asetettuihin tavoitteisiin. Päivän aikana osallistajat tutustuivat kolmeen aktiiviseen kylään ja niiden yhteisöllisiin tiloihin sekä saivat kattavan kuvan kylätoiminnan erilaisista toteutusmalleista, kehittämishankkeista ja yhteistyörakenteista.

Kohteissa nousi esiin vahva talkootyön merkitys, pitkäjänteinen kehittäminen sekä toimiva yhdistysyhteistyö. Erityisesti kylätalojen monipuolinen käyttö, tilojen kehittäminen sekä hankerahoituksen hyödyntäminen olivat keskeisiä teemoja, jotka herättivät runsaasti keskustelua ja ideoita osallistujien keskuudessa.

Retki tuki hankkeen tavoitteita tarjoamalla konkreettisia esimerkkejä kylätalojen käytön kehittämisestä, vahvistamalla verkostoitumista sekä lisäämällä osallistujien osaamista ja ymmärrystä erilaisista toimintamalleista. Samalla se vahvisti vertaistukea kylätoimijoiden välillä ja loi uusia yhteyksiä alueiden välille.

Kokonaisuutena retki oli inspiroiva ja käytännönläheinen oppimiskokemus, joka tarjoaa aineksia kylätoiminnan ja yhteisöllisten tilojen kehittämiseen Satakunnassa.